

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в III кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області у III кварталі 2023 року свідчать, що на тлі стабільного функціонування енергосистеми респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікування щодо зростання цін та девальвації залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 10.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 9.8%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 60.0% респондентів очікують, що інфляція перевищить 15.0% (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 47.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 79.5% респондентів (у попередньому кварталі – 77.5%), у цілому по Україні – 72.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – 22.5% (у II кварталі 2023 року – 10.0%). У цілому по Україні – 6.0% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 15.0% та 26.7% відповідно (у II кварталі 2023 року – 7.5% та 33.3% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 16.8% та 10.6% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 21.1% (у попередньому кварталі – 13.5%). Водночас очікується зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 2.8% (у II кварталі 2023 року – «мінус» 8.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.8% та «мінус» 2.2% відповідно;
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.0%) (графік 4). У цілому по Україні очікується зменшення кількості працівників – «мінус» 7.0%;
- **стрімкіше зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 97.5%), **порівняно з цінами на продукцію власного виробництва** (баланс відповідей – 67.5%) (як у II кварталі 2023 року) (графік 6). Очікується, що на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 79.5% та 35.0% відповідно (у попередньому кварталі – 72.5% та 30.0% відповідно) (графіки 4 і 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит та занадто високі ціни на енергоносії (графік 5).

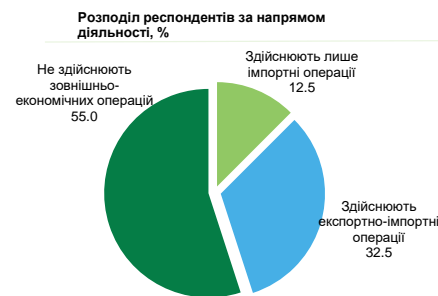
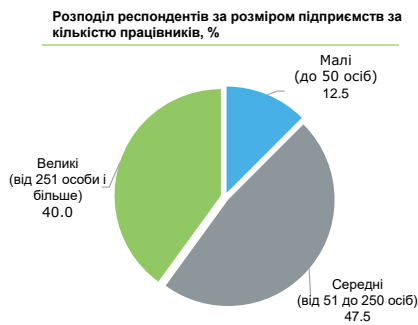
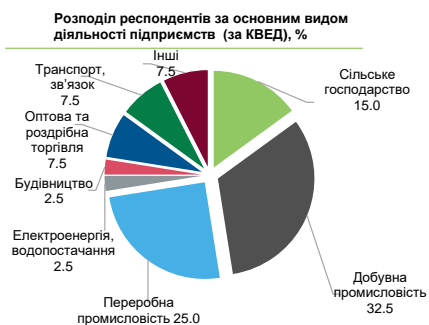
Підприємства області послабили очікування щодо потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 52.5% респондентів планують брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів послабились, але залишаються жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складну процедуру оформлення документів (графік 10).

97.5% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

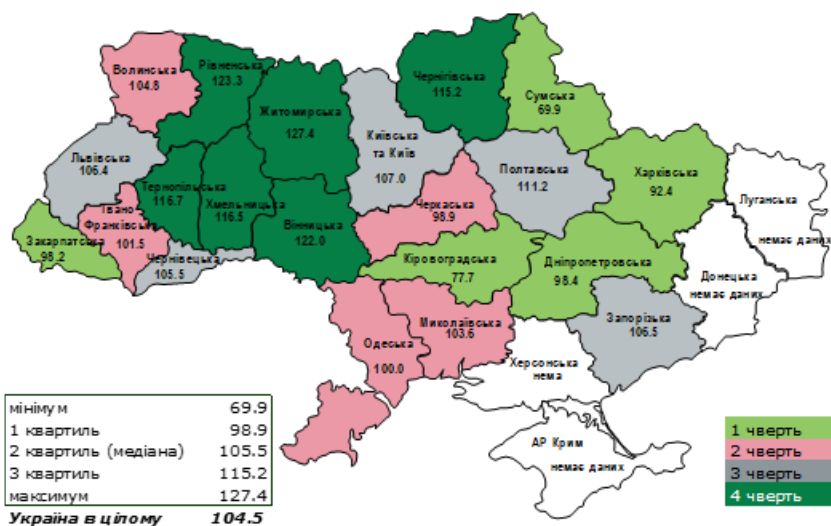
- **поточний фінансово-економічний стан оцінюється як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 22.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%). У цілому по Україні – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 8.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 12.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 12.5% (у II кварталі 2023 року – 10.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 липня – 28 серпня 2023 року;
- опитано всього 40 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

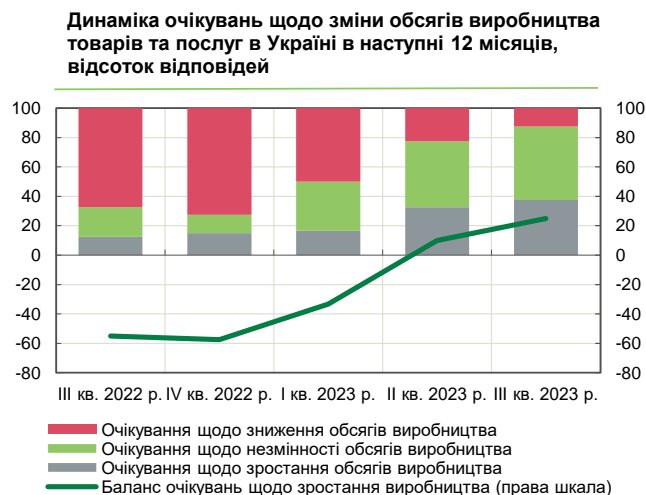
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-22.5	-40.0	-9.5	10.0	22.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-28.2	-32.5	-14.3	7.5	15.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-55.3	-67.6	-42.5	-8.1	-2.8
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-47.4	-44.7	-30.0	13.5	21.1
кількості працівників	-47.5	-35.0	-19.0	-5.0	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

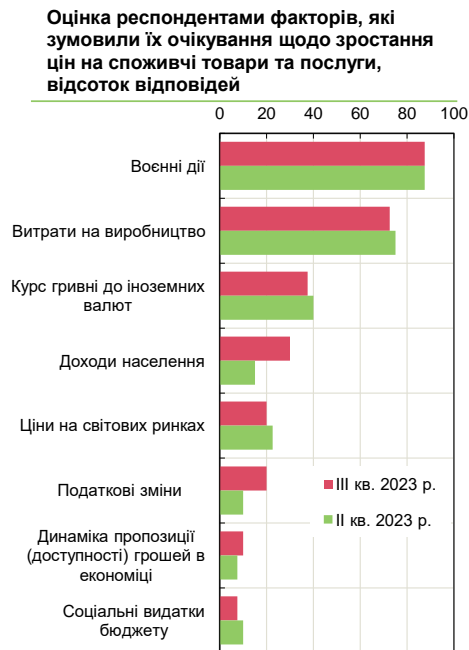
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

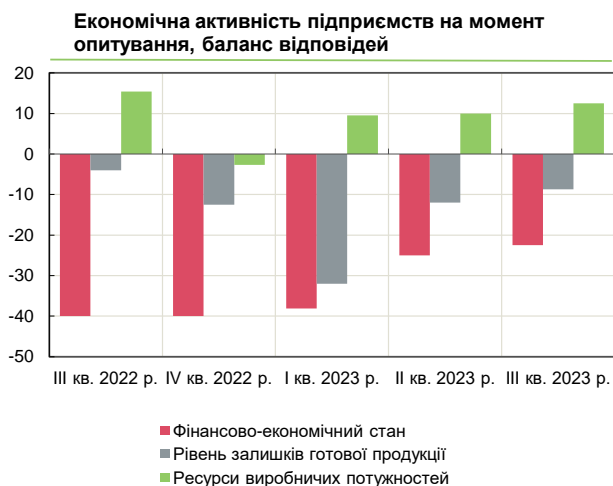
Графік 1

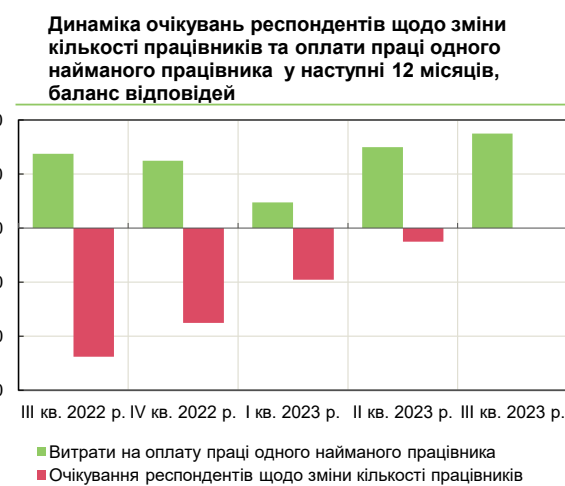
Графік 2

Графік 3

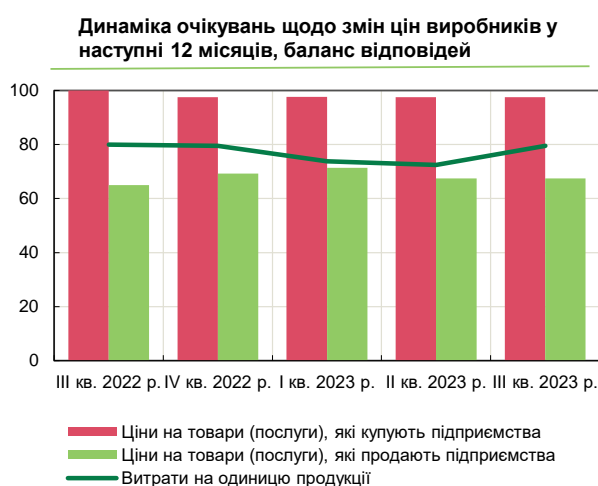
Графік 4

Графік 5

Графік 6

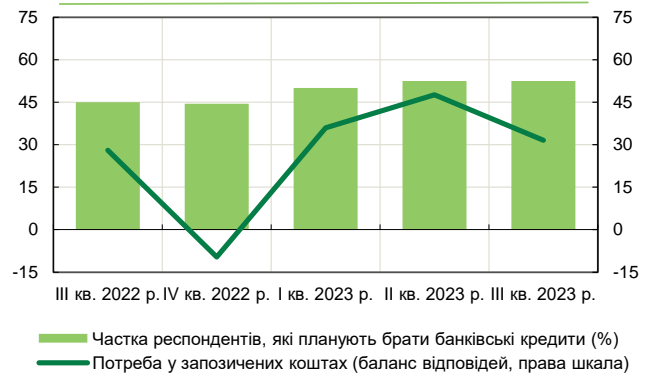
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

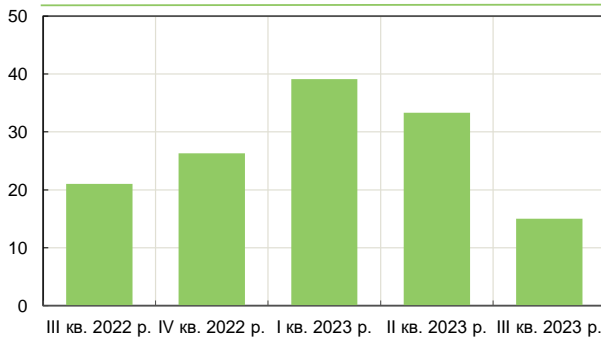
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

